

ואת"ל תנופה אינה עושה זיקה – אבדו הכבשים, מביא כבשים אחרים ומניפים (שהכבשים הם המתירים, וגם בהם נאמר תנופה (רש"י). וגם הלחם צריך תנופה עם הכבשים השניים. עתוס'; חדושים ובאורים). אבד הלחם – מביא לחם אחר. לדעת בן ננס שכבשים עיקר – אין אותו לחם טעון תנופה. ואולם לר' עקיבא שאמר לחם עיקר, נסתפק ר' ירמיה האם הלחם החדש טעון תנופה. ועלה ב'תיקו'.

ד. שני כבשי שלמים מקדשים את הלחם בעשייתם, וכן מעכבים הם את הלחם כאשר הווקקו זה לזה (בשחיטה או בתנופה, כנ"ל). ולבן ננס, הכבשים מעכבים את הלחם אפילו לא הווקקו, כנזכר למעלה. ואילו שבעת הכבשים, הפר ושני האילים – אינם מקדשים את הלחם, וגם אינם מעכבים אותו כלל. מקור הדבר אמרו למסקנא שלמדים משלמי הגזיר (-איל) שרק הם מקדשים את המצות, לא שאר הזבחים הבאים עמו שאינם שלמים (ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות).

ה. שני כבשי עצרת מקדשים את הלחם; איל נזיר מקדש את לחמו; זבח התודה מקדש את החלות. בכולם השחיטה מקדשתם, וכולם קרבנות שלמים (אלא ששל עצרת הוא קרבן-צבור ומקדשי-קדשים). ובכולם אם שחט שלא לשמה לא קדש הלחם, ואעפ"י ששחט את שאר הקרבנות הבאים עמו לשמם.

ו. שתי הלחם הבאות בפני עצמן (לר' עקיבא) – יונפו, ותעובר צורתן ויצאו לבית השריפה (כלומר, לא ישרפו לאלתר אלא כעבור זמן), ונחלקו אמוראים בטעמו של דבר; – לרבה ורבא – מדין תורה הם נאכלים. (רבה הוכיח כן ממשנת שקלים ואביי דחה ראיתו. ורבא למד מן המקרא – ממושבתכם תביאו לחם תנופה... בכורים לה' – כביכורים, הבאים בפני עצמן ונאכלים), אלא שחכמים גזרו שלא לאכלם, שמא יטעו לשנה הבאה שיודמנו להם כבשים, ויקריבו לחם ויאכלוהו ללא כבשים, כדאשתקד. וכיון שאין שריפתו אלא מדרבנן, לכך טעון עיבור צורה. לרב יוסף – מהתורה דינו בשריפה, אלא שיש להשהותו עד לאחר זמן הקרבה (רש"י: עד שייקרב תמיד של בין הערבים. תוס': עד הלילה), שמא יודמנו להם כבשים. [אבל משום שריפת קדשים ביו"ט לא היה ראוי לדחותו – כי כן מצוותו. אביי]. ולשיטתו 'עיבור צורה' היינו צורת הקרבתו, ולא הלנה עד למחרת לפוסלו ב'נותר'.

[להלן עד: נקטו בגמרא לחלוק על הברייתא כאן, ששתי הלחם הבאות בפני עצמן נאכלות לכהנים ואינן בשריפה].

דף מז

- פב. א. מה דין שתי הלחם כאשר הכבשים נעשו שלא לשמן בכל עבודותיהן או בחלקן? וכן באיל נזיר הבא על סל המצות?
- ב. שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה – האם נפסלו משום 'וצא' ומה הדין כשזרק דם הכבשים במחשבת פיגול לאחר שיצא הלחם?
- ג. זריקת פיגול – האם מביאה לידי מעילה (לאימורי קדשים קלים) או מוציאה מידי מעילה (בבשר קדשי קדשים)?
- ד. כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם – האם יש תקנה לכבשים ע"י שיזרקו דמן שלא לשמן?

א. שחט הכבשים וגם זרק דמם שלא לשמן – לא קדש הלחם קדושת הגוף, ודינו כשאר דברים הבאים מתרומת הלשכה.

שחט לשמן וזרק דמן שלא לשמן; לדברי רבי אלעזר בר"ש, אין הלחם קדוש (ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות – עד שיעשה כל עשיותיו). ולדברי רבי קדוש ואינו קדוש (ואת האיל יעשה זבח... – שחיטה מקדשת).

ונחלקו אביי ורבא בדעת רבי, האם הכוונה שנתקדש קדושת הגוף אלא שאינו נותר לאכילת הכהנים (רבא), ולפי זה אין פדיונו נתפס, כשאר דברים הקדושים קדושת הגוף שאינם נפדים (כן נקטו רש"י ותוס' לעיקר), או אין קדושתו קדושה גמורה ופדיונו נתפס בקדושה (אביי). ואולם הוא עצמו אינו יוצא לחולין, שהרי נתקדש במקצת. עפ"י רש"י ותוס' לעיל מו.). ולפי זה הנפקותא בין רבי לראב"ד היא לענין פסול 'יוצא' – האם חל על הלחם כיון שנתקדש [ושוב אין לו תקנה להכניסו ולזרוק דמו לשמה], או אינו חל כיון שעדיין לא נתקדש קדושת הגוף.

לגרסתנו השיטה מהופכת – לאביי לא נתפס פדיונו, כי אין קדושתו חזקה דיה להיתפס, ולרבא – תופס.

ואמנם לדעת התנא הסובר זריקה מועלת ליוצא להחל דין פיגול על הלחם כמו בבשר (ר' עקיבא. ואליבא דרבי וכהסבר רב ששת) – נסתפק רבי שמואל ב"ר יצחק שמא הלחם מותר באכילה כי שמא דינו כדין זבח עצמו.

שחט שלא לשמה – לדברי הכל אין הלחם קדוש, ואפילו לר"א בר"ש לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן [וכדין אבד הלחם בשעת שחיטה – שאמר ריו"ח שהכל מודים שלא נתקדש]. (כן משמע בלשון ראב"ד לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן...!). וכן מבואר בתוס'. וזה דלא כמוש"כ ביד דוד להלן מה. בדעת רש"י).

ב. שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה; לדעת רבי נפסלו ב'יוצא' מפני שהשחיטה קידשתן. ולראב"ד – לא נפסלו, כנזכר לעיל.

לפיכך אם זרק הדם במחשבת פיגול לאחר שיצא הלחם, אזי לדעת רבי שהלחם נפסל ביוצא, באנו לשאלה האם זריקה מועלת ליוצא לקבעו בפיגול; לרב ששת נחלקו בדבר רבי עקיבא ורבי אלעזר, ולרב פפא אפשר שלדברי הכל אין הזריקה מועלת ואין בלחם משום פיגול.

ולדעת רבי אלעזר בר"ש תלוי הדבר; אם הלחם נמצא בפנים בשעת זריקה, הרי לא נפסל הלחם, הלכך חל בו דין פיגול כאילו לא יצא. ואם הלחם בחוץ בשעת זריקה – אין בו משום פיגול. לדברי רב גידל אמר רב (וכ"נ דעת רב ששת) פרשו מפני שהלחם לא נתקדש בזריקת פיגול. וגם לפי מה שהשיבו על דברי רב גידל במקום אחר, לרב פפא אין בלחם משום פיגול מפני שלכו"ע אין זריקה מועלת ליוצא.

במה דברים אמורים – בלחם, אבל הכבשים יתכן ואף לרבי יש בהם פיגול, כיון שלא יצאו. ועכ"פ כשנשחטו שלא לשמה, היות והם כשרים – יש בהם משום פיגול עפ"י שטמ"ק. וע' טה"ק.

ג. רב גידל אמר רב: זריקת פיגול אינה מביאה או מוציאה מידי מעילה. [ולשיתנו, אין בכח זריקה כזו לקדש את הלחם, בהנחה שלא נתקדש בשחיטה, כאמור]. ומבואר מסוגיתנו (לרב פפא) שנדחו דבריו.

ויש שפרשו אחרת עפ"י הסוגיא במעילה. עתוס'. וע"ע בספר קרן אורה מעילה ג; חזו"א מנחות לב, ד; חדושי הגר"ד בענגיס ח"ב נה, ז).
ע"ע בפירוט במעילה ג-ד.